

Presentació

Amb aquest volum (XX, 1986), la «Revista de Geografia» de la Universitat de Barcelona compleix vint anys d'existència. Hem volgut donar al present número un caràcter especialment informatiu sobre el que aquesta publicació ha estat al llarg dels esmentats dos decennis. Però, a més, no podem pas oblidar que, uns mesos abans d'iniciar-se la «Revista de Geografia», havia estat creat el Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, dins de la llavors anomenada Facultat de Filosofia i Lletres.

Per altra banda, la publicació d'aquest volum coincideix amb la celebració a Espanya de la Conferència Regional de la Unió Geogràfica Internacional (UGI) sobre els Països Mediterranis. Com es sabut, la Sessió Principal serà celebrada a la nostra ciutat, a Barcelona, durant la primera setmana de setembre d'aquest any. Es la primera vegada que hom celebra a Espanya un Congrés internacional de Geografia, patrocinat a més per l'organisme que reuneix tots els geògrafs del món, la UGI.

Per això, hem volgut dedicar aquest número de la «Revista de Geografia», en primer lloc, a la Conferència Regional sobre els Països Mediterranis, donant una informació al voltant de les activitats que seran efectuades al llarg de la seva realització, tant respecte a la setmana de reunions de Comissions, Grups de Treball i Grups d'Estudi (a diverses ciutats espanyoles, 25-30 d'agost 1986) com durant la setmana dedicada a excursions (8-14 setembre). Indicarem especialment les activitats que seran dutes a terme durant la Sessió Principal (1-5 setembre).

Tota aquesta informació està posada al dia d'acord amb les dades que tenim a finals del mes de maig. Una informació més exacta i pormenoritzada serà donada als participants de la Conferència Regional a través del «Programa» d'activitats de la Sessió Principal, que els serà entregat a l'iniciar-se aquesta i en el moment de llur inscripció, és a dir, els dies 31 d'agost i 1 de setembre.

Ens complau oferir aquest número, amb la informació que acabem d'assenyalar, a tots els participants a la Conferència Regional de la UGI sobre els Països Mediterranis. Al mateix temps voldríem desitjar-los-hi una ben agradable i profitosa estada entre nosaltres. D'una manera personal, i com a Secretari General de la Conferèn-

cia, voldria indicar que aquesta Conferència Regional, la celebració de la qual fou acordada per unanimitat a París, l'agost del 1984, per l'Assemblea general de la UGI, amb motiu del XXV Congrés Internacional de Geografia, no hauria pas estat possible sense l'ajut i l'estímul de les institucions i persones que formen el seu Patronat d'Honor i el seu Comité Organitzador. L'ur relació pormenoritzada consta en l'esmentat «Programa» oficial de la Sessió Principal. Al mateix temps que ara reconeixen llur inestimable col·laboració, els hi manifestem ben sincerament les gràcies pel seu ajut.

Entre les persones del Comité Organitzador que crec que convé citar explicitament hi ha els dos professors que han actuat de Vicesecretaris (Carles Carreras i Javier Martín Vide) i aquells que s'encarregaren, respectivament, de les publicacions, reunions prèvies a la Sessió Principal i excursions posteriors (Maria de Bolòs, Roser Majoral i Antonio Gómez). També seria imperdonable passar per alt, en aquest públic reconeixement, el gran interès i la notable experiència que ha manifestat, en tot moment i posant-ho a la nostra disposició, el Secretari General de la UGI, el professor Leszek A. Kosiński.

* * *

Respecte a la vida i activitats del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, des del moment de la seva fundació, el mes d'octubre de 1966, fins avui dia, publiquem un article informatiu en el qual insistim d'una manera especial en els ensenyaments que s'hi han donat, en les principals línies de recerca cultivades, les publicacions periòdiques efectuades i, per fi, el personal que hi ha intervingut durant aquests vint anys de la seva història.

Forma part també d'aquesta informació sobre el Departament de Geografia la llista de Tesis de Llicenciatura i de Doctorat fetes i presentades en el propi Departament; ja havíem publicat unes llistes prèvies, que comprenien fins el setembre de 1978, inclòs (vegeu, si us plau, la «Revista de Geografia», vol. XII-XIII, 1978-79, pp. 95-102, 102-104). La llista que publiquem ara comprén fins el mes de juliol d'aquest any, quan es compleix exactament dinou anys de la presentació de la primera Tesi de Llicenciatura (juny de 1967) i divuit anys de la primera Tesi de Doctorat (juliol de 1968).

Ens sembla que té interès publicar precisament ara aquesta informació sobre el Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona no solament per les dues dècades que hem complert sino també perquè probablement estem en un moment crucial. En efecte, cara al futur, inclús en forma immediata, aplicable ja al vinent curs acadèmic (1986-87), és possible que apareguin dos Departaments de Geografia i hi haurà aiximateix una profunda modificació en els plans d'estudi de 1.er i 2.^{on} cicles, essent aquest darrer el de la Especialitat de Geografia, i una nova estructuració, en dos anys, del 3.er cicle, dedicat a la preparació del Doctorat.

La «Revista de Geografia», tal com indicavem a la «Presentació» del seu primer número (vol. I, 1967, pp. 5-9) i assenyalavem, de nou, deu anys després (vol. X, 1976, pp. 5-9), ha estat dedicada, en primer lloc, a la publicació d'alguns dels treballs efectuats en el Departament. Ho recordarem amb les mateixes paraules que utilitzavem l'any 1967: «La revista està concebuda primordialment com una expressió dels treballs d'informació, anàlisi i investigació que són realitzats per membres del Departament de Geografia, ja aïlladament, ja col·lectivament en forma d'equip de treball

o de seminari.» Però, incluíem també, des del primer moment, treballs d'altres autors, espanyols o estrangers, que s'interessaren o s'interessen per la mateixa temàtica que nosaltres mateixos.

Els continguts preferents han estat, com indicavem ja a les «Presentacions» esmentades, la pròpia àrea regional (ciutat de Barcelona, Catalunya), diversos problemes i sectors de la Península Ibèrica, i, per extensió, alguna incursió en temes al voltant dels països mediterranis. En aquest sentit regional, fou i continua essent també una característica de la nostra «Revista de Geografia» mostrar un viu interès per la temàtica referent als països iberoamericans.

Respecte als continguts enfocats amb una visió de Geografia general, hem donat preferència, d'acord amb les línies de recerca cultivades en diferents moments, a determinats problemes de Geografia física —clima, paisatge integrat, per exemple— i de Geografia humana —població, ciutats, especialment—. Una característica que voldríem esmentar i que apareix ja des dels primers números (en aquest sentit vegeu vol. II, 1968, i especialment vols. V i VII, 1971 i 1973) és una marcada inclinació cap a alguns temes de Teoria de la Geografia, en uns moments en els quals, tant en el nostre país com en molts d'altres, aquestes qüestions no eren pas degudament tingudes en compte.

Cal assenyalar que, en aquesta tasca del manteniment i desenvolupament de la «Revista de Geografia», han desempenyat un paper fonamental els professors que han actuat com a secretaris, Maria de Bolòs i Horacio Capel, ambdòs actualment catedràtics —de Geografia física i de Geografia humana, respectivament— del nostre Departament de Geografia.

Si les efemèrides i realitzacions efectuades constitueixen, d'una manera o altra, per a tots els membres del Departament de Geografia un motiu de satisfacció, tenim, en canvi, un motiu de tristor que no podem pas deixar de reflectir en el present volum. Ens referim al traspàs del Prof. Lluís Solé Sabarís, fet que va ocórrer el mes de juliol de l'any passat. Subratllarem la seva transcendència per al grup de geògrafs de Barcelona, amb les mateixes paraules que, l'any 1967, evocavem la fonamental funció que ell havia desempenyat durant els decennis cinquè a setè: «Voldríem, en primer lloc, assenyalar el Dr. Solé Sabarís, qui durant molts anys representà a la nostra ciutat una difícil continuïtat dels estudis geogràfics, amb un esforç ple de tenacitat i fecunditat, tant des de la seva càtedra de Geografia física (Facultat de Ciències) com des del seu lloc de director de l'Institut de Geografia "J. S. Elcano", secció de Barcelona (Consell Superior d'Investigacions Científiques), i del "Institut d'Estudis Pirinencs". El què hom de nosaltres directament li devem —i em refereixo particularment al Dr. Salvador Llobet, a la Dra. Maria de Bolòs i a mi mateix— seria molt llarg i molt prolix d'explicar. Possiblement, també inútil; si diem simplement que ha estat el nostre autèntic mestre, crec que ho hem dit tot».

Als professors que acabem d'esmentar (Salvador Llobet, que fou catedràtic al nostre Departament, i Maria de Bolòs, catedràtica i actual directora del Departament) hem sol·licitat llur col·lebració en aquest record de la personalitat i la tasca de Solé Sabarís. Aiximateix ha col·laborat Lluís Casassas, catedràtic del Departament i president de la «Societat Catalana de Geografia».

Esperem que amb aquest volum de la «Revista de Geografia» que, com hem dit, oferim amb molt de gust als participants a la Conferència Regional de la UGI sobre Països Mediterranis, pugui aconseguir-se una pertinent informació sobre el nostre Departament de Geografia i la nostra publicació periòdica, fins el present curs acadèmic 1985-86. Esperem també que, després d'aquesta informació, que per a nosaltres constitueix aiximateix una mena de balanç, augmentin i millorin les nostres ac-

tivitats i s'acrexin las relacions científiques i els contactes personals amb un bon nombre de Departaments i Instituts de Geografia.

J. VILÀ VALENTÍ
 Director de la «Revista de Geografia»
 Secretari General de la Conferència
 Regional sobre Països Mediterranis
 Barcelona, juny 1986

Presentación

La «Revista de Geografía» de la Universidad de Barcelona cumple, con este volumen (XX, 1986), sus veinte años de existencia. Hemos querido dar a este número un carácter especialmente informativo acerca de lo que la presente publicación ha sido a lo largo de estos dos decenios. Pero, además, no podemos olvidar que unos meses antes de iniciarse la «Revista de Geografía» se había creado el Departamento de Geografía de la Universidad de Barcelona, dentro de la entonces llamada Facultad de Filosofía y Letras.

Por otra parte, la publicación de este volumen coincide con la celebración en España de la Conferencia Regional de la Unión Geográfica Internacional (UGI) acerca de los Países mediterráneos. Como es sabido, la Sesión Principal se celebrará precisamente en nuestra ciudad, en Barcelona, durante la primera semana de septiembre del presente año. Es la primera vez que en España se celebra un Congreso internacional de Geografía, auspiciado además por el organismo que reúne a todos los geógrafos del mundo, la UGI.

Por ello, hemos querido dedicar este número de la «Revista de Geografía», en primer lugar, a la Conferencia Regional acerca de los Países mediterráneos, dando una información acerca de las actividades que van a realizarse en el transcurso de ella, tanto durante la semana de reuniones de Comisiones, Grupos de Trabajo y Grupos de Estudio (en varias ciudades españolas, 25-30 agosto) como durante la semana dedicada a excursiones (8-14 septiembre). Señalaremos especialmente las actividades que se llevarán a cabo durante la Sesión principal (1-5 septiembre).

Toda esta información está puesta al día de acuerdo con los datos de que disponíamos a finales del mes de mayo. Una información más exacta y pormenorizada se dará a los participantes de la Conferencia Regional a través del «Programa» de actividades de la Sesión principal, que les será entregado al iniciarse ésta, los días 31 de agosto y 1 de septiembre.

Nos complace *ofrecer este número*, con la información que acabamos de señalar, *a todos los participantes en la Conferencia Regional de la UGI acerca de los Países Mediterráneos*. Con ello quisiéramos desearles también una agradable y provechosa estada entre nosotros. Desearía personalmente señalarles que esta Conferencia Regional, cuya celebración se acordó por la Asamblea general de la UGI por unanimidad en París, en agosto de 1984 (XXV Congreso Internacional de Geografía), no hubiera sido posible sin la ayuda y el estímulo de las instituciones y personas que forman su Patronato de Honor y su Comité Organizador. Su relación consta en el Programa oficial de la Sesión Principal. Al reconocer ahora su inestimable colaboración, nos es grato agradecerse públicamente. Entre las personas del Comité organizador, creo

conviene citar explícitamente a los profesores que han actuado de vicesecretarios (Carles Carreras y Javier Martín Vide) y a quienes se han encargado, respectivamente, de publicaciones, reuniones previas a la Sesión Principal y excursiones posteriores (María de Bolòs, Roser Majoral y Antonio Gómez). Sería imperdonable también pasar por alto, en este público reconocimiento, el solícito interés y la notable experiencia que ha manifestado— y que en todo momento ha puesto a nuestra disposición— el secretario General de la UGI, el profesor Leszek A. Kosiński.

* * *

Acerca de lo que ha sido la vida y las actividades del Departamento de Geografía de la Universidad de Barcelona, desde el momento de su fundación, en octubre de 1968, hasta hoy día, publicamos un artículo informativo en el que insistimos especialmente en las enseñanzas que se han dado, las principales líneas de investigación que se han cultivado, las publicaciones eventuales y periódicas realizadas y, por fin, el personal que ha intervenido en todo ello.

También forma parte de esta información, acerca del Departamento de Geografía, la lista de Tesis de licenciatura y de Tesis de Doctorado elaboradas y presentadas en el Departamento de Geografía; se habían publicado ya unas listas previas, que alcanzaban hasta septiembre de 1978, inclusive (véase «Revista de Geografía», vol. XII-XIII, 1978-79, pp. 95-102 y 102-104). La lista que ahora publicamos alcanza hasta junio del presente año, cuando se cumplen exactamente diecinueve años de la presentación de la primera Tesis de Licenciatura (junio de 1967) y dieciocho años de la primera Tesis de Doctorado (julio de 1968).

Tiene interés publicar precisamente ahora esta información sobre el Departamento de Geografía de la Universidad de Barcelona no sólo por las dos décadas que hemos cumplido sino también porque, al parecer, estamos en un momento crucial. En efecto, cara al futuro, incluso en forma inmediata, aplicable ya al próximo curso académico (1986-87), probablemente aparecerán dos Departamentos de Geografía y habrá asimismo una profunda modificación en los planes de estudio de 1.º y 2.º ciclo, siendo este último el de Especialidad en Geografía, y una nueva estructuración, en dos años, del 3.º ciclo, dedicado a la preparación de Doctorado.

La «Revista de Geografía», tal como indicábamos en la «Presentación» de su primer número (vol. I, 1967, pp. 5-9) y corroborábamos diez años después (vol. X, 1976, pp. 5-9) se ha dedicado, en primer lugar, a la publicación de algunos de los trabajos efectuados en el Departamento. Permítasenos recordarlo con las mismas palabras que en 1967: «La revista se ha concebido primordialmente como una expresión de los trabajos de información, análisis e investigación que se efectúan por miembros del Departamento de Geografía, ya aisladamente, ya colectivamente en forma de equipo de trabajo o de seminario». Pero, además, incluimos también, desde el primer momento, trabajos de otros autores, españoles o extranjeros, que se interesaron o se interesan por la misma temática que nosotros mismos.

Los contenidos preferentes han sido, como indicábamos también en las «Presentaciones» ya citadas, la propia área regional (ciudad de Barcelona, Cataluña), distintos problemas y sectores de la Península Ibérica y, por extensión, alguna incursión en temas acerca de países mediterráneos. En este sentido regional, fue y continúa siendo una característica de nuestra «Revista de Geografía», mostrar un claro interés por la temática referente a los países iberoamericanos.

En cuanto a contenidos enfocados con una visión de Geografía general, se ha dado preferencia, de acuerdo con las líneas de investigación cultivadas en diferentes

momentos, a ciertos problemas de Geografía física —clima, paisaje integrado, por ejemplo— y de Geografía humana —población, ciudades, especialmente—. Una característica que quisiéramos señalar y que aparece ya desde los primeros números (véase, en este sentido, vol. II, 1968, y especialmente vols. V y VII, 1971 y 1973) es una marcada inclinación por los temas de Teoría de la Geografía, cuando en nuestro propio país y en muchos otros, estas cuestiones, por aquel entonces, no eran debidamente atendidas.

Es preciso señalar que en esta labor del mantenimiento y desarrollo de la «Revista de Geografía» han desempeñado un papel fundamental los profesores que han actuado de secretarios, María de Bolòs y Horacio Capel, ambos catedráticos en la actualidad —de Geografía física y de Geografía humana, respectivamente— de nuestro Departamento de Geografía.

Si, de un modo u otro, las efemérides y realizaciones señaladas constituyen un motivo de satisfacción para todos los miembros del Departamento de Geografía, tenemos un motivo de pesar que no podemos dejar de reflejar en el presente volumen. Nos referimos al fallecimiento del Profesor Lluís Solé Sabarís, hecho ocurrido en el mes de julio del pasado año. Señalaremos su trascendencia para el grupo de geógrafos de Barcelona, con las mismas palabras que en 1967, evocando la fundamental función por él desempeñada en las décadas quinta a séptima: «Quisiéramos, en primer lugar, señalar al Dr. Solé Sabarís, quien durante muchos años representó en nuestra ciudad una difícil continuidad de los estudios geográficos, en un esfuerzo tenaz y fecundo, tanto desde su cátedra de Geografía física (Facultad de Ciencias) como desde su puesto de director del Instituto J. S. Elcano, sección de Barcelona (Consejo Superior de Investigaciones Científicas), y del Instituto de Estudios Pirenaicos. Lo que alguno de nosotros directamente le debamos —y me refiero en particular al Dr. Salvador Llobet, a la Dra. Maria de Bolòs y a mí mismo— sería muy largo y prolijo de contar. También, quizás, inútil; con decir que ha sido nuestro auténtico maestro, creo que se ha dicho todo.»

A los profesores que acabamos de citar (Salvador Llobet, catedrático que fue de nuestro Departamento, y Maria de Bolòs, catedrática y actual directora del Departamento) hemos solicitado su colaboración en este recuerdo de la personalidad y la labor de Solé Sabarís. Ha colaborado asimismo Lluís Casassas, catedrático del Departamento y presidente de la «Societat Catalana de Geografia».

Esperamos que con este volumen de la «Revista de Geografía» que, con mucho gusto ofrecemos, como hemos dicho, a los participantes a la Conferencia Regional de la UGI sobre Países Mediterráneos, se pueda alcanzar una información pertinente sobre nuestro Departamento de Geografía y nuestra publicación periódica hasta el presente curso académico 1985-86. Esperamos que tras esta información, que para nosotros constituye también un balance, se acrecienten y mejoren nuestras actividades y aumenten las relaciones científicas y los contactos personales con un buen número de Departamentos e Institutos de Geografía.

Présentation

La «Revista de Geografia» de l'Université de Barcelone a, avec ce volume (XX, 1986), vint années d'existence. Nous avons voulu placer cet exemplaire sous un signe

particulièrement informatif afin qu'il puisse faire état de ce que la présente publication a été tout au long de ces deux décennies. Cependant, nous ne pouvons passer sous silence le fait que quelques mois avant la naissance de la «Revista de Geografia», le Département de Géographie de l'Université de Barcelone avait été créé, à l'intérieur de ce que l'on appelait Faculté de Philosophie et de Lettres.

D'autre part, la publication de ce volume coïncide avec la célébration en Espagne de la Conférence Régionale de l'Union Géographique Internationale (UGI) sur les pays méditerranéens. Comme chacun sait, la séance principale aura lieu précisément dans notre ville, Barcelone, pendant la première semaine de septembre de la présente année. C'est la première fois que l'Espagne est siège d'un congrès international de géographie, patronné, en plus, par l'organisme qui réunit tous les géographes du monde, l'UGI.

C'est la raison pour laquelle nous avons tenu à dédier ce numéro de la «Revista de Geografia», tout d'abord, à la Conférence Régionale sur les Pays méditerranéens, afin de rapporter les informations nécessaires sur les activités qui vont se dérouler au cours de celle-ci, aussi bien pendant la semaine des réunions en commissions, groupes de travail et groupes d'étude (dans plusieurs villes espagnoles, 25-30 Août) que pendant la semaine dédiée aux excursions (8-14 Septembre). Nous rapporterons avec un intérêt tout particulier les activités qui auront lieu pendant la séance principale (1-5 Septembre).

Toute cette information est mise à jour conformément aux données dont nous disposons à la fin du mois de Mai. Une information plus exacte et détaillée sera remise aux participants à la Conférence Régionale à travers le «Programme» d'activités de la séance principale au début de celle-ci, le 31 Août et le 1.er septembre.

Nous avons le plaisir d'offrir ce numéro, avec l'information que nous venons de signaler, à tous les participants à la Conférence Régionale de l'UGI sur les Pays méditerranéens. Avec cela, nous voudrions leur souhaiter également un agréable et profitable séjour parmi nous. Je souhaiterais leur dire personnellement que cette conférence régionale, dont la célébration a été accordée par l'assemblée générale de l'UGI à l'unanimité à Paris, en Août 1984 (XXV Congrès International de Géographie), n'aurait pas été possible sans l'aide et l'encouragement des institutions et des personnes faisant partie du Patronat d'Honneur et du Comité Organisateur. La liste est rapportée sur le programme officiel de la séance principale. A l'heure de leur reconnaître leur précieuse collaboration, nous sommes très heureux de la leur remercier publiquement. Parmi les personnes faisant parti du comité organisateur, il convient de mentionner les noms des professeurs qui ont agi en tant que vicesecrétaires (Carles Carreras et Javier Martín Vide) et ceux qui se sont chargés, respectivement, des publications, réunions préalables à la séance principale ainsi que des excursions postérieures (Maria de Bolòs, Roser Majoral et Antonio Gómez). D'autre part, il serait impardonnable de passer sous silence, dans cette reconnaissance publique, l'intérêt empressé et l'expérience notoire manifestés —et mis à tout moment à notre disposition— du secrétaire général de l'UGI, le professeur Leszek A. Kosiński.

* * *

En ce qui concerne ce qu'a été la vie et les activités du Département de Géographie de l'Université de Barcelone depuis sa création, en Octobre 1968,

jusqu'à ce jour, nous publions un article informatif où nous insistons tout particulièrement sur les enseignements qui ont été dispensés, les principales lignes de recherche qui ont été cultivées, les publications éventuelles et périodiques parues et, finalement, le personnel qui y a intervenu.

Concernant également le Département de Géographie, il faut inclure la liste des thèses de licence et les thèses de doctorat préparées et présentées dans le département; des listes avaient déjà été présentées au préalable jusqu'en Septembre 1978 inclus (voir «Revista de Geografía», vols. XII-XIII, 1978-79, pp. 95-102 et 102-104). La liste que nous publions maintenant va jusqu'au mois de juin de la présente année, coïncidant avec le dix-neuvième anniversaire de la présentation de la première thèse de licence (juin 1967) et le dix-huitième anniversaire de la première thèse de doctorat (juillet 1968).

La publication, en ce moment précis, de cette information concernant le Département de Géographie de l'Université de Barcelone a un intérêt certain, non seulement par les vingt années d'existence, mais aussi parce que nous sommes, paraît-il, dans un moment crucial. En effet, face à l'avenir —même dans l'immédiat, et applicable dès la prochaine année universitaire— il est fort probable la partition du Département de Géographie en deux départements. Il y aura également une profonde mutation aux plans d'études du 1.er et du 2.ème cycles, ce dernier concernant la «Spécialité en Géographie», ainsi qu'une nouvelle structuration, sur deux années, du 3.ème cycle, dédié à la préparation du doctorat.

La «Revista de Geografía», tel que nous l'indiquions dans la «Présentation» de son premier numéro (vol. I, 1967, pp. 5-9) et que nous avons réaffirmé dix années plus tard (vol. X, 1977, pp. 5-9), a offert ses pages, d'abord, à la publication de quelques travaux parmi ceux qui ont été faits dans le département. Qu'il nous soit permis de le rappeler avec les mêmes mots qu'en 1967: «La revue a été conçue en tout premier lieu comme expression des travaux d'information, d'analyse et de recherche effectués par des membres du Département de Géographie, soit individuellement, soit collectivement sous forme d'équipe de travail ou de séminaire». Mais ce n'est pas tout. Nous y avons également inclus des travaux d'autres auteurs, espagnols ou étrangers —dès le premier moment— qui se sont intéressés —ou qui s'intéressent— par le même sujet que nous même.

Les contenus que l'on a préféré ont été, tel que nous l'indiquions aux «Présentations» déjà mentionnées, le domaine régional lui-même (ville de Barcelone, Catalogne), de différents problèmes et secteurs de la Péninsule Ibérique et, par extension, quelque incursions sur des sujets concernant les pays méditerranéens. C'est ce sens régional, qui fut et qui continue d'être une particularité de notre «Revista Geografica», qui nous pousse à montrer un intérêt net par les sujets concernant les pays ibéro-américains.

En ce qui concerne les contenus dont l'approche entend avoir une vision de la géographie générale, l'on a préféré, conformément aux lignes de recherche cultivées à de différents moments, certains problèmes de géographie physique —climat, paysage intégré, par exemple— et de géographie humaine —population, villes, en particulier—. Une particularité que nous souhaiterions signaler, et qui apparaît dès les premiers numéros (voir dans ce sens vol. II, 1968, et, en particulier, vols. V et VII, 1971 et 1973 respect) c'est une tendance marquée par les sujets concernant la Théorie de la Géographie, alors que dans notre propre pays et dans bien d'autre, ces questions, à ce moment-là, n'étaient suffisamment traitées.

Il faut souligner que dans cette tâche qui a consisté à maintenir et développer la «Revista de Geografía», un rôle fondamental a été joué par les professeurs qui ont

assumé les fonctions de secrétaires, Mme. Maria de Bolòs et M. Horacio Capel, tous deux titulaires de chaire à l'heure actuelle —géographie physique et géographie humaine, respectivement— dans notre Département de Géographie.

Si, d'une façon ou d'une autre, l'éphéméride ou les réalisations signalées constituent un motif de satisfaction pour tous les membres du Département de Géographie, par contre, il y a un motif de chagrin que nous ne pouvons nous empêcher de refléter sur le présent volume. Nous faisons allusion, évidemment, à la disparition de Monsieur le professeur Lluís Solé Sabarís, en Juillet de l'année dernière. Nous devons souligner la transcendance de cette perte pour le groupe de géographes de Barcelone en utilisant les mêmes mots qu'en 1967, lorsque nous évoquions la fonction fondamentale qu'il a assumée de la 5.ème à la 7.ème décennie: «Nous voudrions citer, en tout premier lieu, le Dr. Solé Sabarís, qui pendant de nombreuses années représenta dans notre ville une difficile continuité des études géographiques, en déployant un effort tenace et fécond, aussi bien dans sa chaire de Géographie phisique (Faculté des Sciences) que dans son poste de directeur de l'Istitut «J. S. Elcano», section de Barcelone, Conseil Supérieur des Recherches Scientifiques, et de l'Institut d'Etudes Pyrénéiques. Ce que certains d'entre nous lui devons personnellement —je fais allusion, en particulier, au Dr. Salvador Llobet, à la Dra. Maria de Bolòs et à moi même— serait fort long et peut-être inutile à raconter. Is suffit de dire qu'il a été notre vrai maître et nous aurons tout dit».

Nous avons demandé aux professeurs que nous venons de citer (Salvador Llobet, titulaire de chaire que fut de notre département, et Maria Bolòs, titulaire de chaire et actuelle directrice du département) leur coopération à cette évocation de la personnalité et le travail de Solé Sabarís. M. Lluís Casassas, titulaire de chaire dans le département et président de la «Société Catalane de Géographie», y a coopéré également.

Nous osons espérer qu'avec ce volume de la «Revista de Geografia», que nous offrons, tel que nous l'avons dit, à tous les participants à la Conférence Régionale de l'UGI sur les pays méditerranéens, l'on pourra réussir à rapporter une information pertinente sur notre Département de Géographie et notre publication périodique jusqu'à la présente année universitaire 1985-86. Nous espérons enfin qu'après cette information, qui constitue por nous une sorte de bilan, nos activités pourront s'accroître et s'améliorer, et que les relations scientifiques et les contacts personnels avec bon nombre de départements e instituts de géographie pourront augmenter.

Presentation

The «Revista de Geografia» of the University of Barcelona, celebrates with this volume (XX, 1986) its twentieth anniversary. We want to give this edition an exclusively informative nature focused on what said magazine has been doing durant the twenty years. Also, we cannot overlook the fact that, a few months before the «Revista de Geografia» was first published, the Department of Geography of the University of Barcelona had just been created within the then so-called Faculty of Phylosophy and Letters.

On the other hand, the publishing of this volume coincides with the celebration in Spain of the Regional Conference of the International Geographical Union (IGU) on the Mediterranean countries. As it is known, the Main Session will take place in our city, Barcelona, during the first week of september 1986. This is the first time that an International Geography Congress is celebrated in Spain, sponsored by the organization that represents the geographers from all over the world, the IGU.

It is for this reason that we wanted to dedicate especially this edition of the «Revista de Geografia» to the Regional Conference on Mediterranean countries, by informing of the activities that are going to take place in the course of said Conference, both during the week when the Commissions, Work Groups and Study Groups meet in various Spanish cities on August 25-30, and during the week dedicated to the excursions aspect, september 8-14. We will give special attention to the activities scheduled to take place in the course of the Main Session.

All this information has been updated according to the data we had available as of late in May. More detailed and accurate information will be handed out to the participants in the «Program» of activities of the Main Session, on august 31 and september 1.

We are pleased to offer this issue, with the information above mentioned, to all the participants of the IGU Regional Conference on Mediterranean countries. We would also like to wish them a pleasant, fruitful stay in our city. I would personally like to point out that this Regional Conference, whose celebration was unanimously decided by the General Assembly of the IGU in Paris. August 1984 (XXV International Geographic Congress), would have not been possible without the assistance and inspiration given by the institutions and all the members of its Honorific Trust and its Organizing Committee. The list is included in the official Program of the Main Session. Now that we can appreciate their priceless collaboration, we would like to openly give them our thanks. Amongst the people of the Organizing Committee I must specifically mention the two professors that have worked as subsecretaries (Carles Carreras and Javier Martín Vide) and those who have been in charge, respectively, of the publications, meetings prior to the Main Session and posterior excursions —Maria de Bolòs, Roser Majoral and Antonio Gómez. It would be unforgivable to omit in this open recognition, the selfless interest and valuable experience always given by the General Secretary of the IGU, Professor A. Kosiński.

* * *

Concerning the life and activities of the Department of Geography of the University of Barcelona since its foundation on october 1966 until today, we published an informative article in which we made special emphasis on the teachings that have been imparted, the main research trends that have been published, and finally, the staff that has made it all possible.

Also appearing in this information on the Department of Geography is the list of Master Degree Theses and Doctorate Theses, made and presented in the Department of Geography. Several previous lists had been published as early as in september 1978, inclusive (See «Revista de Geografia», volum XII-XIII, 1978-79, pages 95-102 and 102-104). The list we are publishing covers up until June 1986, the

nineteenth anniversary of the presentation of the first Master Degree Thesis (June 1967) and the eighteenth anniversary of the first Doctorate Thesis (July, 1968).

It is of interest to publish this information on the Department of Geography of the University of Barcelona, not only for the two decades that have gone by, but also because we are at a crucial, historical moment. As a matter of facts, looking into the future, even the immediate future, that of the next academic year (1986-87), there will probably be two new Departments of Geography, as well as there will be deep modifications in the study curriculums of the first and second terms, the last mentioned being the specialty of geography, and a new restructuration, in two years, of the third term, dedicated to the preparation of the Doctorate.

The «Revista de Geografia», as mentioned in the «Introduction» of its first edition (vol. I, 1967, pages 5-9) and corroborated ten years after (vol. X, 1977, pages 5-9), has always had, as its foremost goal, the publishing of several of the works carried out by the Department. We could here remember this by using the same words used in 1967: «The review has been fundamentally conceived as an expression of the information works, analyses and research activities carried out by the members of the Department of Geography, either alone or collectively in the form of work teams or seminars.» But we also included, right from the first edition, works of other authors, Spanish and foreigners, who were or are interested in the subject we have in common.

The preferent contents have been, as indicated in the already mentioned «Introductions», our own regional area —Barcelona, Catalonia— different problems and sectors of the Iberian Peninsula, and by extension, a few incursions into subjects dealing with Mediterranean countries. In this regional context, it was and is a basic feature of our «Revista de Geografia» to show a clear interest for subjects dealing with Ibero-American countries.

With regard to contents focused on a vision of general geography, preference has been given, according to the investigation trends existing in different times, to certain problems of Physical Geography —the climate and integrated landscape, for instance—, and Human Geography —mostly population and cities—. Something we would like to point out that appeared even in the first volumes (see vol. II, 1968 and especially volumes V and VII, 1971 and 1973) is a marked tendency for subjects of the Theory of Geography, at the time when these matters were not duly considered, neither in our country nor in many others abroad.

It must be mentioned that in this maintenance and development efforts of the «Revista de Geografia» the professors that have acted as secretaries have played a key role, namely Maria de Bolòs and Horacio Capel, both current professors of Physical Geography and Human Geography respectively, in our Department of Geography.

Indeed, the mentioned anniversary and activities constitute a source of satisfaction to all the members of the Department of Geography, but there is something that has caused our grief and that we cannot help but mention here. We are talking about the death of Professor Lluís Solé Sabarís in July 1985. We shall outline his transcendental influence in the group of geographers of Barcelona by quoting the same words that in 1967 commemorated his decisive work in the decades of the fifties and sixties: «We would like firstly, to mention Dr. Solé Sabarís, who for many years represented in our city the possibility to attain continuity in the field of geography studies, with untiring, fertile effort, as Professor of Physical Geography (Faculty of Sciences) and as Director of the Institute «J. S. Elcano», in the section of Barcelona (Superior Council of Scientific Investigation). What somebody owe him

—I am referring to Dr. Salvador Llobet, Dra. Maria de Bolòs and myself—, would be too extensive and complex to mention here, even useless; everything can be said by simply saying that he was just our true master.

We have required the collaboration of the above mentioned professors (Salvador Llobet, former professor of our Department, and Maria de Bolòs, professor and present Director of the Department) for this recount of the personality and works of Solé Sabarís. Another collaborator is Lluís Casassas, professor of the Department and President of the «Catalan Geographic Society».

We hope that this volume of the «Revista de Geografia», which we are glad to offer to all the participants of the Regional Conference of the IGU on Mediterranean countries, serves to give detailed information of our Department of Geography and our periodical publication until the present academic year 1985-86. We wish that this information, which for us is also a sort of balance sheet, brings about an increase and improvement of our activities as well as an increment of scientific relationships and personal contacts amongst more Geography Departments and Institutes.